

Leitner Veronika

Részletek a naplómából

*Fiatalok a diszkrimináció
ellen
novellapályázat*

1. helyezett

Minden nap ugyanolyan. Igazán változhatna valami. Nem félek, és nem vagyok dühös. A szemem rettenetesen fáj, de legalább az orrom már nem vérzik. Furcsa, de szinte üresnek érzem magam. Nem szoktam panaszkodni, most sem teszem, csak leírom, mi történt, hogy valaki egyszer még tanulhasson belőle. Nem tudom, mit, talán jó modort. Vagy emberséget.

A cigányokat nem szeretik, de legalábbis nem nézik őket jó szemmel. Ezt már akkor megtanultam, mikor beléptem az általános iskola kapuján. Ennek ellenére azt kívánom, bárcsak maradt volna minden úgy, mint az általánosban: akkor nem volt ennyi probléma velem, körülöttem, miattam, vagy mondjuk, ahogy akarjuk. A kisgyerekek egyszerre kimondják, ha valami nincs rendben, ha valami nem tetszik nekik. Ők legalább kimondják. Ennek megfelelően néha itt is megkaptam, hogy „hülye cigány”, de mindig csak akkor dobálóztak ilyenekkel, ha éppen összevesztünk valamin. Mondhatni, hirtelen felindulásból sértettek meg ilyesmivel, de ezt nem is nevezném sértésnek így utólag – persze, akkor igenis sértő volt –, hiszen csak kerestek valamit, amivel megbánthatnak, s a származásom mindig jó okot szolgáltatott ehhez. Én is visszakiabáltam rájuk valamit, és ezzel rendben is voltunk. Ezek a megsértések-megbántások soha nem abból származtak, hogy valaki eleve gyűlölt volna, amiért az vagyok, ami. Pusztán a játékok adta nézeteltérések születtek ilyen veszekedéseket. Akkor azért szóltak be, mert nem tudtunk megegyezni, hogy a labda kint volt-e a vonalon vagy sem. Néhány óra múlva már senki sem emlékezett az ilyen gyerekes vitákra. Ma viszont nem mondják a szemembe, hogy mi a bajuk velem, nincs semmilyen labda, és az egyetlen vonal az, ami engem választ el tőlük. Szerencsére nem az egész suliról, és nem is az egész osztályról van szó, csupán a nagy többségről. Azokról, akik szeretnek felsőbbrendűen viselkedni. Ők nem mondják ki, mi a probléma, egyszerűen csak nem tekintenek embernek. Valahányszor mondok valamit, egy pillanatig úgy néznek rám, mint egy idegenre, aztán tudomást sem vesznek rólam...

A karom újra kezd fájni, ezért megpróbálom röviden összefoglalni a történeteket, hogy kevesebbet kelljen írnom. Az osztályban van egy fiú, a Laci. Régebben, azt hiszem, barátok voltunk. Olyan réGINEK tűnik ez az emlék, mintha csak álmomban volna. Talán valóban álmodtam. A ma történetek szerint ő sem emlékszik már...

A mai napon Laci történetesen mindenkinek megmutatta vadonatúj telefonját. Valóban jó kis mobil volt, kamerával, MP3 lejátszóval, meg minden egyébbel, ami nélkül manapság nem telefon a telefon és nem ember az ember. Laci az ő laza és közömbös stílusában már korán reggel kirakta a mobilt a padra, és a félig lesütött szemével mintha csak ezt mondta

volna: „Nem olyan nagy szám ez a mobil, de azért mégis csak a legjobb és mégis csak az enyém.” Persze az egész osztály odasereglett, és a csodálni való ereklye kézről-kézre járt. Azt hiszem, még Laci kisöccse, Misi is besettenkedett néhány osztálytársával a „nagyok” közé, hogy eldicsekedhessen, mije van az ő bátyjának. Laci persze lazán és közömbösen kihessegette a kisebbeket, mondván: nekik semmi keresnivalójuk nincs itt. Miután Laci már elég elismerő pillantást szedett össze, és mellékesen a csengő is megszólalt, csak úgy, lazán és közömbösen zsebre vágta a telefont és megkezdődhetett a tanítás.

Nem mondom, valamennyire irigyeltem azt a mobiltelefont. Ki ne szeretne ilyen szuper holmikkal suliba járni? Talán, ha annyi pénzem lenne, mint a Laciéknak, engem is figyelembe vennének néha. De lemerném fogadni, hogy ezzel az érzéssel nem voltam egyedül. Volt, aki a következő szünetben is meg szeretne volna nézni az új szerzeményt, sőt volt, aki még később is. Laci pedig büszkén mutogatta mindenkinek, persze csak az ő laza és közömbös stílusában.

Tesi óra előtt még láttam, hogy ahogy Laci gondosan elrakta a táskájába a telefont. A pillantásunk találkozott, mikor összehúzta a cipzárt.

– Na, mi az? Meg akarod nézni? – kérdezte jól ismert stílusában.

– Kösz, nem – válaszoltam.

– Én nem adnám oda neki – kapcsolódott be a beszélgetésbe egy másik srác is, majd hátat fordítva nekem hozzátette: – Még összemocskolná a kezével.

Ehhez már hozzászóltam, úgyhogy nem is figyeltem rájuk. A tornaóra kegyetlen volt – de mi volt ez ahhoz képest, ami még utána következett! Röplabda után összeszedtük az egyik fiúval a labdákat, mert ezen a héten mi vagyunk a szertárfelelősök. Zoli – akivel behordtuk a labdákat – egész normális srác, de ez nem újdonság, ő mindig mindenkivel rendesen viselkedik. Miután eldumáltuk az időt, kissé késve értünk az öltözőbe. Amikor beléptünk, minden szem ránk szegeződött. Jobban mondva rám. Laci a hátizsákjánál állt, a többiek – szinte döbbsen rémülettel – körülötte.

– Mi történt? – kérdezte Zoli.

– Valaki ellopta a telefonját – hangzott a válasz az egyik sráctól.

Egyperces néma csend után Laci rám nézett.

– Bárki is tette el, adja vissza! – mondta, de már ezzel a „bárkivel” egyértelművé tette, hogy számárára ki a tettes.

– Ne nézz így rám. Nem én voltam – mondtam.

– Persze, mert ti nem loptok, ugye? – kérdezte valaki.

Tudtam jól, hogy ez a „ti” a „te fajtádat” jelenti. Nem válaszoltam.

– Add vissza – mondta most már Laci is. – Nem akarok balhét.

– Én sem. Mondom, hogy nem én voltam.

– Ne szórakozz, láttam, hogy néztél rá! Add vissza!

– Ha akarod, kutasd át a cuccaimat. Nincs nálam. Nem loptam el semmit.

– Persze, hogy nincs nála – kiáltotta egy fiú. – Eldugta valahova.

Laci fenyegetően közelebb lépett hozzám.

– Megmondtam, hogy nem akarom balhét. Hová tetted?

– Hagyj békén! – mondtam, és elkezdtem pakolni a tornazsákomba.

– Én nem hagynám, hogy így beszéljen velem! – szólt az iménti fiú, majd hozzátette: – De főleg azt nem hagynám, hogy ellopja a mobilomat.

A következő pillanatban Laci hátrarántott a karomnál fogva, és behúzott egyet.

– Hová tetted? – kiáltotta. A többiek kisebb kört formáltak körülöttünk. Senki nem avatkozott bele. Eddig soha nem érttem, miért mondják mindig a balesetek és a vészhelyzetek után, hogy minden olyan gyorsan történt. Most már tudom. Ilyenkor tényleg minden esemény felgyorsul. Nem tudom, hány ütést kaptam, mikor kerültem a földre, és hogy Laci volt-e egyáltalán a támadóm. Mintha ütöttek, pofoztak, rúgtak volna egyszerre, de lehet,

hogy csak nekem tűnt így. Fájdalmat éreztem a karomban, a bordáimban, és egy idő után észrevettem, hogy vérzik az orrom. Valaki – talán éppen Zoli – leszedte rólam Lacit. Dühösen felegyenesedett, és levegő után kapkodva rám kiáltott:

– Hol a telefonom?!

Nem bírtam válaszolni, csak a fejemet ráztam, hogy nem tudom. Próbáltam valahogy feltápászkodni, de kevés sikerrel. Az orrom továbbra is vérzett.

– Hazudik! – kiáltotta egy fiú, és már szinte lendületet vett, hogy belém rúgjon, mikor kinyílt az öltöző ajtaja. Mindenki megijedt. Attól féltek, tanár nyit ránk. Aztán megpillantottuk Misit, Laci öccsét.

– Ti mit csináltok? – kérdezte rémülten, ahogy meglátta a vért a padlón.

– Tűnj innen! – kiáltotta Laci, és rá is csapta volna az ajtó, ha Misi elő nem húzza a zsebéből a kezét – és vele együtt a telefont.

– Kölcsönvettem megmutatni a többieknek, míg ti a tesi órán voltatok. De nem történt semmi baja! – tette hozzá ijedten, mikor látta bátyja feldúlt arcát. Laci kitepte a kezéből a telefont, mire Misi elrohant. A többiek tanácstalanul figyelték az eseményeket. Újra rám szegeződött minden szem. Most már nem gyűlöletet láttam a fiúk szemében, hanem valami újat. Sajnálta, sőt, mintha együtt éreztek volna velem. Nevetni lett volna kedvem, hangosan, teli torokból, vagy számon kérni Lacit, hogy na, látod, én megmondtam! De mire lett volna jó mindez, hiszen erőm sem lett volna hozzá...

Valaki felsegített a padlóról, leültettek egy padra, és hoztak hideg vizes törölközőt is. Hagytam, hadd ápolgassanak. Hadd enyhítsék a lelkiismeretüket. Jól esett, hogy nem hagytak a földön, hogy segítettek, de ezzel az érzéssel együtt azt is tudtam, hogy holnap újra lesznek olyanok, akik emberszámba se vesznek. Majd újra kezdődik minden. Laci is leült velem szemben, a térdére könyökölt, a fejét a tenyerébe hajtotta és csak bámult maga elé. Nem akartam ránézni, de a zavart és a feszültséget így is éreztem.

– Azért ezt mégsem kellett volna – mondta valaki.

– Én nem tudtam, hogy... – kezdte Laci, de nem fejezte be a mondatot.

– És mit vártál, ha agyonütöd jobb lesz?! – kérdezte Zoli szemrehányóan.

– Ha hagyja, hogy szó nélkül elvigye a mobilját, az megoldás?

– De hát nem vitte volna el, mert nem is volt nála!

Mindnyájan Laci ellen fordultak, csak néhány srác ült mellette és nézett felém ellenségesen. Ám hiába állt most mellettem a fél osztály, nem éreztem magam jobban. Tudtam: ha Misi nem jön be, akkor talán végignézik, ahogy Laci tovább üt. Utólag könnyű jó embernek lenni, de akkor sem szóltak egy szót sem. Zolit kivéve persze – de hát ő az osztály lelkiismerete.

– Sajnálom – mondta bűnbánó hangon Laci.

Nem tudtam, mit kellene válaszolnom. Nem mondhattam, hogy semmi baj, minden rendben, mert semmi sem volt rendben. Még jó, hogy ez volt az utolsó óránk. Lassan összepakoltam a cuccaimat. A többiek is nekiálltak szótlanul öltözni. A mosdónál megmostam az arcomat és láttam, hogy a víz, amit lemostam rózsaszínűre színeződött. Belepillantottam a tükörbe. Láttam az arcomat, és egy pillanatra azt éreztem, hogy gyűlölöm ezt az arcot. Nem azért, mert a szemem alatt kezdett egyre sötétebbé válni az egyik ütés helye és ez holnapra valószínűleg nagyon ronda lesz. Nem, egyszerűen csak azért, mert ez az arc mindig gondot fog nekem okozni. Nem csak most, nem csak itt az öltözőben, hanem az életben, a nagyvilágban, és mindenhol, ahol emberek élnek...

Aztán szembenéztem önmagammal és legszívesebben lekevertem volna magamnak egy pofont – persze nem tettem, hiszen így is eléggé fájt már az arcom a pofonoktól. De igazán megérdemeltem volna. Ha mások nem tisztelnek, kigúnyolnak, akkor én is gúnyoljam ki önmagam és szégyenkezzek a semmiért? Azt már nem. Szégyenkezzen az, akinek van miért. Lacira sandítottam. Még mindig magába zuhanva ült a padon és csak meredt maga elé.

Némán elhaladtam előtte, aztán hazajöttem.

Tévedtem. Azt hittem, hogy ma is minden olyan lesz, mint a tegnapi dolog előtt. De nem, ma minden más volt. Többen odajöttek hozzám, megkérdezték, hogy vagyok, fáj-e még a fejem, a karom. Jól esett a kitüntető figyelem, de nem akartam, hogy ezek után csak azt lássák, hogy én vagyok a szegény áldozat. Nem akarom, hogy mindenki úgy tekintsen rám, mint a fiúra, akit megvertek, akit sajnálni kell. De főleg ne tekintsenek rám úgy, hogy én vagyok az a fiú, aki ártatlan volt a telefonügyben, és ezért biztos, hogy soha semmi rosszat nem csinál. Nem akarom, hogy rosszabbnak lássanak, mint ami vagyok, de azt sem, hogy jobbnak. Ha ugyanolyannak látnak, mint minden embert, azt nekem bőven elég.

Egy tanárnő is megkérdezte az egyik órán, mi történt. Az egész osztály rám nézett. Nem akartam áruló lenni, csak annyit mondtam, hogy összeverekedtem egy sráccal.

– Azt látom, hogy verekedés volt, de miért? – kérdezte a tanárnő.

Nem tudtam, mit kellene mondanom, aztán eszembe jutott egy viszonylag elfogadható magyarázat.

– Egy lány miatt verekedtünk...

A tanárnő mintha elmosolyodott volna egy pillanatra, aztán komoly hangon hozzátette:

– Akkor sem az a megoldás, hogy össze kell verekedni. Meg is beszélhettétek volna a dolgot, ahogy kulturált fiatalemberekhez illik, nem igaz? Hiszen az állatok szoktak egymásnak ugrani. Azért remélem, hogy most már jobban vagy.

Laci rám nézett, de nem tudom megmondani pontosan, mi volt a szemében. Köszönet, hogy nem mártottam be, és szégyenkezés is azért, amit tett. Nagyszünetben aztán ő is odajött hozzám. Újra bocsánatot kért, de nemcsak a tegnapiért, hanem – ahogy ő mondta – mindenért, amivel ő és a többiek megbántottak. Kezet fogtunk, mondhatni megtörtént a nagy kibékülés. A nap további részében folytatódott a „beteglátogatás” az osztálytermünkben. Olyan diákok jöttek érdeklődni a hogylétem felől, akik már évek óta szóba sem álltak velem. Nagy jó nap volt, de magamban mosolyogtam rajtuk. Arra gondoltam, ez az egész vajon meddig fog tartani.

Másfél hét telt el az öltözős balhé óta. Az arcom már egész szépen meggyógyult, a karom pedig annyira jól van már, hogy a mai tesi órán én is beálltam kosarazni. Ami az osztálytársakat illeti, most tényleg megváltozott valami. Persze most már nem gyűlik körém a fél osztály minden szünetben, mint legelőszőr, és a többi diák sem zarándokol a termünkbe, hogy felőlem érdeklődjön, de azért mégis sokkal jobb most minden. Úgy érzem, elfogadtak. Sőt, inkább befogadtak.

Nem mondom, még most is akadnak kivételek, például az a fiú, aki Lacit is biztatta az öltözőben, de kivételek mindig is voltak és lesznek is, ahogy olyan emberek is, akik soha nem fogják elfogadni a származásomat. És így engem sem. Nem jó, hogy ebbe bele kell törődnöm, de a mai világban úgy érzem, nem tehetek mást, és jelenleg nem is akarok: én már annak is örülök, hogy a diákok legnagyobb része úgy bánik velem, mint bárki mással az osztályban. Sem jobban, sem rosszabbul. Pusztán emberként.

Lacira visszatérve, ma is dumáltunk a szünetben. Mintha régen barátok lettünk volna. Talán tényleg azok voltunk. És ez most neki is eszébe jutott. Órák után lementünk focizni a pályára, fiúk-lányok vegyesen. Éppen én rúgtam labdát, mikor az egy kissé kigurult a vonalon, de még vissza tudtam hozni. Az egyik lány észrevette, azt mondta, kint volt. Erre én azt mondtam, hogy nem volt kint. Ő azt, hogy de igenis kint volt. Nevetnem kellett. Megint úgy vitakoztunk, mint régen: azon, hogy kint volt-e a labda, vagy sem... Aztán megjátszott haraggal a hangjában ezt kérdezte:

– Szerinted azért, mert én lány vagyok, nem ismerem a szabályokat?!

Igaza volt. Nem csak abban, hogy kint volt. Abban is, hogy azért, mert lány, még ugyanolyan jó játékos, mint bárki. Ugyanolyan játékos, ugyanolyan ember. Ha mást nem is, de ezt a leckét már megtanultam.